

Lubuski Urząd Wojewódzki
w Gorzowie Wielkopolskim
ul. Jagiellończyka 8
66-400 Gorzów Wlkp.

PS-I.431.1.25.2025

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej

w Ośrodku Pomocy Społecznej w Małomicach, ul. Jana Pawła II 34, 67-320 Małomice.

Działając na podstawie art. 22 pkt. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r., poz.1214) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 5 sierpnia 2025 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r., poz. 1065).

Zespół inspektorów w składzie:

- 1. Krzysztof Frisoli** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 185-1/2025 z 17 czerwca 2025 r. – *przewodniczący zespołu inspektorów;*
- 2. Teresa Ozimek** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 185-2/2025 z 17 czerwca 2025 r. – *członek zespołu inspektorów;*
- 3. Małgorzata Rodak** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 185-3/2025 z 17 czerwca 2025 r. – *członek zespołu inspektorów;*

przeprowadził, w okresie od 26 czerwca 2025 r. do 26 sierpnia 2025 r., kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Małomicach (w dalszej części protokołu zwanego Ośrodkiem), w obszarze organizacji i funkcjonowania jednostki wiążącego się z realizacją zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług.

Czynności kontrolnych w siedzibie jednostki dokonano 26 czerwca 2025 r. w obecności Pani Ewy Kasa p.o. Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Małomicach (w dalszej części protokołu wskazywanego jako p.o. Dyrektora Ośrodka).

Inspektor wojewódzki Małgorzata Rodak była nieobecna w trakcie czynności prowadzonych w jednostce.

Ocenie poddano zagadnienia:

1. Pomoc finansowa na rzecz klientów pomocy społecznej;
2. Usługi opiekuńcze, usługi sąsiedzkie, specjalistyczne usługi opiekuńcze;
3. Wsparcie udzielane z powodu bezradności opiekuńczo wychowawczej i prowadzeniu gospodarstwa domowego;
4. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych;

5. Działania podejmowane na rzecz osób opuszczające placówki penitencjarne;
6. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
7. Instytucjonalne formy pomocy świadczone osobom zależnym;
8. Warunki do realizacji zadań.

Do oceny powyższych zagadnień przyjęto:

- analizę dokumentacji, która reguluje funkcjonowanie i organizację Ośrodka Pomocy Społecznej w Małomicach;
- analizę Uchwał Samorządu regulujących zakres przyznawania świadczeń w ramach obszaru pomocy społecznej;
- analizę złożonych wniosków oraz akt świadczeniobiorców;
- analizę zakresu udzielanego wsparcia pod względem adekwatności do potrzeb klientów o ograniczonej samodzielności;
- analizę akt osobowych p.o. Dyrektora Ośrodka i pracowników socjalnych pod względem wymaganych kwalifikacji wskazanych w ustawie;
- analizę wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych;
- ocenę warunków lokalowych;
- analizę dokumentów udostępnionych kontrolującym w toku czynności dokonanych w siedzibie jednostki oraz dokumentację przekazaną przez p.o. Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Małomicach, pocztą e-PUAP.

Przed przystąpieniem do kontroli, Zespół inspektorów złożył pisemne oświadczenia, o braku okoliczności, uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[akta kontroli str. 1-20]

Dokonano na tej podstawie następujących ustaleń:

Ad. 1. Pomoc finansowa na rzecz klientów pomocy społecznej.

a) Zasiłek stały

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 19 ustawy o pomocy społecznej – przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W myśl art. 37 ust. 1 pkt 1 i 2 cyt. ustawy – świadczenie przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub osobie pozostającej w rodzinie – niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy. Na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym – zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy – świadczona jest praca socjalna.

Wg danych ujętych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 na 31.12.2024 r. z zasiłków stałych korzystało 65 osób. Na dzień kontroli – zasiłki stałe z tytułu niepełnosprawności pobierało 48 osób, (w tym 19 osób to osoby z zaburzeniami psychicznymi).

Z grupy 48 osób świadczenie zostało im przyznane z tytułu:

- orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – 17 osób,
- orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności – 30 osób,
- wieku – 1 osoba.

Klienci korzystali również z dodatkowego wsparcia tj.:

- ciepłego posiłku w ramach programu Posiłek w szkole i w domu – 11 osób,
- pomocy finansowej w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub zakup żywności w ramach programu Posiłek w szkole i w domu – 17 osób.

19 świadczeniobiorców zasiłku stałego pobierało zasiłek pielęgnacyjny.

Osoby pobierające zasiłek stały, w zależności od potrzeby, objęte były pomocą w formie usług opiekuńczych czy asystenta osoby z niepełnosprawnością.

Decyzje w sprawie zasiłku stałego wydawane były na czas nieokreślony, w przypadku osób posiadających orzeczenia o niepełnosprawności - na okres ważności orzeczenia. Decyzje wydawane były w ciągu jednego dnia do dwóch tygodni.

Analizie poddano wybrane losowo - z przedstawionej listy - akta 5 osób (tj. 17 % dokumentacji osób korzystających z zasiłków stałych (z wyłączeniem osób z zaburzeniami psychicznymi) pod kątem pełnego rozeznania ich potrzeb. Osoby objęte tą formą wsparcia legitymowały się znacznym stopniem niepełnosprawności (3 osoby), umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (1 osoba), z tytułu wieku zasiłek stały przyznano 1 osobie. Wszystkie osoby posiadające orzeczenia o niepełnosprawności miały wskazania do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki. Ponadto, osoby z niepełnosprawnością w stopniu znacznym miały wskazania do stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Ośrodek udzielał dodatkowej pomocy osobom pobierającym zasiłek stały.

Dostosowywał wsparcie do indywidualnych potrzeb klienta.

Zespół kontrolny ustalił, że klienci, których akta poddano kontroli, to osoby w wieku: 49-66 lat, objęte ubezpieczeniem zdrowotnym, 4 osoby pobierały zasiłek pielęgnacyjny. Osoby prowadziły jednoosobowe gospodarstwa domowe - 4 mieszkały same, 1 osoba z innym członkiem rodziny.

3 osoby – w ocenie pracownika socjalnego – prawidłowo funkcjonowały w środowisku. 2 osoby mające trudności w funkcjonowaniu – zostały objęte wsparciem w formie usług opiekuńczych.

W wywiadach środowiskowych w planie pomocy w pozycji inne formy wsparcia pracownicy socjalni dokonywali wpisów o działaniach podejmowanych na rzecz tych osób w ramach pracy socjalnej m.in.: motywowali do złożenia wniosku do ZUS o ustalenie prawa do świadczeń emerytalno-rentowych, świadczenia uzupełniającego, do kontynuowania leczenia, przyjmowania leków, przestrzegania higieny i dbania o porządek w mieszkaniu, utrzymywania abstynencji.

Kontrolujący ustalili, że Ośrodek kierował klientów do uczestnictwa w Indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego - w programie reintegracji społecznej i zawodowej prowadzonym w Międzygminnym Centrum Integracji Społecznej „ROZWÓJ” w Gorzowie

Wlkp., placówka zamiejscowa w Małomicach.

Analiza akt poddanych kontroli wykazała, że w przedmiotowym programie - w okresie od 14.11.2023 do 30.06.2024 r. - uczestniczyła 1 osoba.

W zależności od sytuacji, klienci otrzymywali dodatkową pomoc w formie świadczeń pieniężnych tj. specjalny zasiłek celowy na pokrycie części kosztów leków i leczenia, zasiłek okresowy, zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności z programu Posiłki w szkole i w domu, zasiłek celowy na zakup opatu, lub specjalny zasiłek celowy na bieżące potrzeby życiowe.

Ponadto Ośrodek wydawał skierowania na żywność z programu FEPŻ, w sytuacjach tego wymagających organizował dowóz posiłków do miejsca zamieszkania klienta.

[akta kontroli str. 29-72;596-603;834-877;918-1027;1031-1037;1117-1122]

Zadanie realizowane bez uchybień.

b) Zasiłek okresowy

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej – przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W myśl art. 38 ust. 1 pkt 1 i 2 cyt. ustawy – świadczenie przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego: osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej; oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. Na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym – zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy – świadczona jest praca socjalna.

Gmina realizuje obowiązkowe zadanie własne w postaci przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych.

Wg danych ujętych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r. z zasiłków okresowych korzystało 80 rodzin, w tym z tytułu bezrobocia 34 rodziny. Na dzień kontroli, świadczenie było pobierane przez 34 osoby/rodziny.

Na przestrzeni lat statystyka ta przedstawiała się następująco:

- 2023 – 101 osób pobierających zasiłek okresowy, w tym 36 z tytułu bezrobocia;
- 2022 – 94 osoby pobierające zasiłek okresowy, w tym 48 z tytułu bezrobocia;
- 2021 – 102 osoby pobierające zasiłek okresowy, w tym 58 z tytułu bezrobocia;
- 2020 – 117 osób pobierających zasiłek okresowy, w tym 72 z tytułu bezrobocia.

Na podstawie przedstawionej informacji nt. świadczeniobiorców zasiłku okresowego wynika, że 12 osób z pośród 34 – objętych było wsparciem w przedziale czasu od 10 do 21 lat, pozostałe 22 osoby w przedziale od 0 do 9 lat z czego 4 osoby po raz pierwszy zgłosiły się o pomoc do Ośrodka w 2025 r.

Wszystkie osoby wykazane na liście były w wieku produkcyjnym - 20-65 lat. Odsetek osób korzystających z zasiłków okresowych z tytułu bezrobocia w stosunku do wszystkich osób pobierających zasiłek okresowy wynosił 43%.

Kontroli poddano - losowo wybranych 5 teczek klientów, którym w badanym okresie przyznano zasiłek okresowy z powodu bezrobocia - co stanowi 14,7% wszystkich decyzji wydanych w powyższym zakresie.

Wszystkie osoby, którym przyznano zasiłek okresowy spełniały kryterium dochodowe:

- 4 osoby prowadziły samodzielnie gospodarstwo domowe - wysokość przyznanych świadczeń wynosiła po 505 zł.;
- 1 osoba prowadziła wspólne gospodarstwo z innymi członkami rodziny - wysokość zasiłku wynosiła 1.280,29 zł.

Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej, okres, na jaki jest przyznawany zasiłek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy.

Kontrolujący – na podstawie analizy udostępnianych akt - ustalili, że zasiłek okresowy najczęściej był przyznawany na okres od 2 do 6 miesięcy.

Ośrodek udzielał dodatkowej pomocy osobom pobierającym zasiłek okresowy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

W badanym okresie poza świadczeniem w formie zasiłku okresowego, klienci uzyskali dodatkową pomoc w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności w ramach rządowego programu Posiłek w szkole i w domu. Dodatkowo wykorzystano możliwość wypłaty świadczenia w formie bonu w sytuacji dużego prawdopodobieństwa marnotrawienia środków przez beneficjenta pomocy społecznej (część świadczenia wypłacono w postaci bonu podarunkowego).

Podjęmowane działania w ramach pracy socjalnej obejmowały między innymi:

- porady indywidualne;
- rozmowa na temat racjonalnego gospodarowania budżetem domowym;
- rozmowa na temat aktywnego i rzetelnego wykonywania powierzonych obowiązków w ramach CIS;
- rozmowa na temat możliwości korzystania z porad psychologa (motywowanie do korzystania z jego usług);
- rozmowa na temat sytuacji zdrowotnej klienta;
- motywowanie do zachowania abstynencji;
- rozmowa na temat aktywnego poszukiwania zatrudnienia
- poinformowanie o możliwości podjęcia uczestnictwa w CIS;
- konsultacje- rozmowa wspierająca w przezwyciężaniu trudnej sytuacji bytowej.

Ośrodek w 2024 r. nie zawarł żadnego kontraktu socjalnego. 3 osoby - z pośród 5 których akta zostały skontrolowane - realizowały indywidualny program zatrudnienia socjalnego. Przy czym jedna osoba (z 3) została wpisana na listę rezerwy – w styczniu 2025 r. zakończyła program z powodu systematycznego opuszczania praktyk zawodowych. Zdaniem zespołu kontrolnego Ośrodek nie wykorzystywał w pełni dostępnych metod pracy socjalnej, w formie kontraktów socjalnych - zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny poprzez aktywizację zawodową.

[akta kontroli str. 323-328;392-585;1167]

Zadanie realizowane bez uchybień. Zespół kontrolny sugeruje podjęcie szerszych działań

zwłaszcza wobec długoletnich beneficjentów pomocy społecznej w wieku produkcyjnym. Częstsze wykorzystywanie narzędzia jakim jest kontrakt socjalny w pracy socjalnej.

c) Zasiłek celowy, w tym specjalny zasiłek celowy.

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej – przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W myśl art. 39 ust. 1 i 2 cyt. ustawy – w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Świadczenie może być przyznane w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobów medycznych i leczenia, ogrzewania, w tym opatu, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. W myśl art. 40 ust. 1 cyt. ustawy - zasiłek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. W myśl art. 41 ust. 1 cyt. ustawy - w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Gmina realizuje obowiązkowe zadanie własne w postaci przyznawania i wypłacania zasiłków celowych.

Wg danych ujętych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 na 31.12.2024 r. z zasiłków celowych korzystały 164 osoby, w tym 51 osób skorzystało z specjalnego zasiłku celowego. Od 01.01.2025 r. do dnia 30.06.2025 r. Ośrodek udzielił pomocy i wsparcia 17 rodzinom, w formie zasiłku celowego. Wypłacono łącznie 20 zasiłków celowych na kwotę 21 67,55 zł, z czego 3 osoby otrzymały świadczenie dwukrotnie. Analizie poddano wybrane losowo – z przedstawionej listy - akta 5 osób (tj. 29,41% dokumentacji osób korzystających z zasiłków celowych) pod kątem pełnego rozeznania ich potrzeb. Osoby objęte tą formą wsparcia były w przedziale wiekowym od 43 do 63 lat - wyłącznie mężczyźni. Wszyscy prowadzili jednoosobowe gospodarstwa domowe. 1 osoba otrzymała specjalny zasiłek celowy z uwagi na przekroczenie kryterium dochodowego. Zasiłki były przeznaczane w większości na zakup leków w 4 przypadkach, w jednym na zakup opatu. Wysokości zasiłków celowych oscylowała w granicach od 30 do 150 zł i była przyznawana jednorazowo.

Ośrodek udzielał dodatkowej pomocy osobom pobierającym zasiłek celowy. Dostosował wsparcie do indywidualnych potrzeb klienta.

W zależności od sytuacji klienci otrzymywali dodatkową pomoc, m.in. świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności z programu Posiłek w szkole i w domu, zasiłek okresowy lub zasiłek stały.

Zachowane były terminy określone przepisami dotyczące sporządzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania, oraz wydania decyzji administracyjnej.

Zachowane były terminy sporządzenia wywiadu środowiskowego i wydania decyzji

administracyjnej zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wywiad środowiskowy był przeprowadzany w środowisku klienta w przedziale od 0 do 14 dni, a decyzja administracyjna wydana była w przeciągu od 1 do 5 dni. Decyzje dostarczane były za potwierdzeniem odbioru bądź odbierane osobiście.

W aktach jednego beneficjenta zasiłku celowego była niespójność w dokumentach. W wywiadzie środowiskowym raz wpisano, że klient posiada orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności w innym miejscu tego wywiadu, że posiada znaczny stopień niepełnosprawności.

[akta kontroli str. 303-304;392-585;1126-1164;1166]

Zadanie realizowane bez uchybień. Zespół kontrolujących sugeruje jednak o dbałość nad rzetelnością uzupełniania danych w wywiadzie środowiskowym.

Ad. 2. Usługi opiekuńcze, usługi sąsiedzkie, specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (art. 50) osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania mogą być przyznane w formie usług sąsiedzkich. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację i w miarę możliwości kontakty z otoczeniem. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji, oraz, w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Do oceny zagadnienia przyjęto:

- zapisy Uchwały Rady Miejskiej w Małomicach – ze zmianami - w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (...);
- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r.;
- dokumenty udostępnione w toku kontroli m.in.: podania, oświadczenia, decyzje administracyjne.

Ośrodek realizował wsparcie w formie usług opiekuńczych. Nie była świadczona pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych oraz usług sąsiedzkich.

Przyznanie pomocy w formie usług opiekuńczych realizowane było w oparciu o zapisy Uchwały Nr 75/XIII/2019 r. Rady Miejskiej w Małomicach - ze zmianami - w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwalniania od opłat, jak również tryb ich pobierania.

W sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 na dzień 31.12.2024 r. Ośrodek wykazał, że usługi opiekuńcze były świadczone 28 osobom. Z przedstawionej kontrolującym w dniu kontroli –

pisemnej - informacji wynika, że w kontrolowanym okresie z usług opiekuńczych korzystało 28 osób (z wyłączeniem osób z zaburzeniami psychicznymi).

Ośrodek nie świadczył specjalistycznych usług opiekuńczych ani usług sąsiedzkich. Z pisemnych wyjaśnień p.o. Dyrektora Ośrodka wynika, że nie było zainteresowania tą formą pomocy. Do dnia kontroli do Ośrodka nie wpłynął żaden wniosek o tę formę pomocy. Na podstawie analizy rejestru wpływających spraw kontrolujący nie stwierdzili odmów przyznania wsparcia w formie usług opiekuńczych.

Analizie poddano - losowo wybrane akta 5 klientów, którym w badanym okresie przyznano usługi opiekuńcze – co stanowi 18 % wszystkich decyzji wydanych w powyższym zakresie. Klienci to osoby w wieku 69 – 86 lat. Dokumentacja zgromadzona w sprawie wskazuje na potrzebę przyznania wsparcia w formie usług opiekuńczych.

W przedłożonych aktach znajdują się orzeczenia Powiatowych Zespołów ds. Orzekania o Niepełnosprawności wraz ze wskazaniem określonymi w pkt.6 i 7 w zakresie korzystania z systemu środowiskowego wsparcia tj. korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, a także stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji (2 osoby); zaświadczenia lekarskie o stanie zdrowia i potrzebie zabezpieczenia pomocy w formie usług (3 osoby).

Usługi opiekuńcze przyznane były na wniosek klientów na czas określony.

Osoby miały własne świadczenia emerytalne. Dwie osoby ponosiły częściową odpłatność za sprawowane usługi, natomiast trzy zostały zwolnione z odpłatności z uwagi na znaczne koszty leków i leczenia. Klienci ponosili odpłatność stosownie do warunków zawartych w cyt. Uchwale oraz zgodnie z tabelą odpłatności.

W przypadku zmiany wysokości dochodu Ośrodek wydawał decyzje zmieniające na podstawie wywiadu kontrolnego.

Zakres przyznanych usług był dostosowany do indywidualnych potrzeb klienta. Ośrodek realizował usługi w dni wolne od pracy.

Z wyjaśnień p.o. Dyrektora Ośrodka wynika, że Ośrodek jest przygotowany i realizuje usługi opiekuńcze w dni wolne od pracy. Dotychczas – w dni wolne od pracy - usługi opiekuńcze realizowane były u osoby oczekującej na umieszczenie w domu pomocy społecznej, osoby oczekującej na umieszczenie w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym oraz osoby samotnej poruszającej się na wózku inwalidzkim.

Na podstawie analizy kontrolowanej dokumentacji ustalono, że klienci prowadzili jednoosobowe gospodarstwa domowe, mieli wsparcie członków rodziny (3 osoby), 2 osoby mieszkały same, miały zapewnione wsparcie członka rodziny mieszkającego oddzielnie oraz sąsiada. W aktach znajdowały się oświadczenia o zapewnieniu pomocy przez członka rodziny. Dwie osoby miały dodatkową pomoc asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami, trzy pomoc z programu Opieka 75+ (w tym jedna miała wsparcie zarówno asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami jak i z programu Opieka 75+).

Pracownik socjalny - co około pół roku - przeprowadza kontrolę realizacji usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania klienta. Wizytuje środowiska, sporządza Protokół kontroli usług opiekuńczych. Protokół podpisywany jest przez podopiecznego. Pracownik socjalny kontaktuje się z opiekunami przy comiesięcznych rozliczeniach kart pracy.

W wywiadach środowiskowych - nie w każdym przypadku - pracownik socjalny odnotował rodzaje wsparcia jakiego udzielał klientom. Jednocześnie działania - podejmowane w ramach prowadzonej pracy socjalnej - odnotowywał w kartach pracy socjalnej prowadzonych elektronicznie: m.in. utrzymywał kontakt z opiekunką, z członkami rodziny, pomagał w przygotowaniu dokumentacji niezbędnej do ustalenia stopnia niepełnosprawności, do ZUS o przyznanie świadczenia uzupełniającego.

Klienci w decyzjach przyznających świadczenie mieli wyszczególniony czas na jaki usługi zostały przyznane, zakres usług, stawkę za godzinę usługi, informację o zwolnieniu z odpłatności.

Klienci korzystali z usług: 5 dni w tygodniu po 4 godziny (1 osoba), 5 dni w tygodniu po 3 godziny (1 osoba), 5 dni w tygodniu po 2 godziny (1 osoba), 5 dni w tygodniu po 1 godzinie (2 osoby).

Klienci w zależności od potrzeby otrzymywali dodatkową pomoc np. w formie zasiłku celowego na zakup posiłku z programu Posiłek w szkole i w domu.

Ośrodek zatrudniał opiekunki w formie umowy o pracę oraz umowy zlecenia.

Zespół kontrolny ustalił, że Ośrodek w 2024 r. zatrudniał 9 opiekunek: 4 na umowę o pracę, oraz 5 opiekunek w ramach umowy zlecenia.

Na dzień kontroli zatrudnienie opiekunek przedstawiało się następująco: w formie umowy o pracę zatrudnione były 4 opiekunki, 2 opiekunki - umowa zlecenia.

W Ośrodku prowadzony był dziennik usług opiekuńczych, indywidualny harmonogram usług opiekuńczych oraz karta pracy osoby świadczącej usługi opiekuńcze, w której określona jest data, czas i liczba godzin usług opiekuńczych. Wykonanie usługi potwierdzane było podpisem podopiecznego bądź jego przedstawiciela ustawowego i zatwierdzone przez pracownika socjalnego.

[akta kontroli str. 73-112;596-603;878-917;1038-1043;1075-1116]

Zadanie realizowane bez uchybień.

Pozostałe ustalenia - Ośrodek realizował zadania w ramach programu:

- „Korpus Wsparcia Seniorów” moduł II poprzez dostęp do tzw. „Opieki na odległość” - zakupiono opaski bezpieczeństwa wraz z systemem obsługi i rozdano 20 seniorom;
- „Opieka 75+” - wsparciem objęto 10 osób;
- „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” - wsparciem objęto 39 osób;
- „Opieka wytchnieniowa – edycja 2025” - na dzień kontroli Ośrodek zatrudniał 3 opiekunów dla 3 osób z niepełnosprawnością.

Ad. 3 Wsparcie udzielane z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

To jedna z przesłanek uzasadniających przyznanie pomocy określona zapisami art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Ma zastosowanie w szczególności do rodzin niepełnych i wielodzietnych. W systemie pomocy społecznej pojęcie bezradności wiąże się z faktyczną bezradnością danej osoby, czyli brakiem umiejętności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb swoich i swoich najbliższych.

Ośrodek udziela wsparcia rodzinom z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym szczególnie w rodzinach niepełnych i wielodzietnych.

Według danych przedstawionych w sprawozdaniu MRIPS-03 wg stanu na 31.12.2024 r. – bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego była powodem przyznania pomocy w stosunku do 24 rodzin, w tym 15 niepełnych i 16 wielodzietnych.

Na przestrzeni lat statystyka ta przedstawiała się następująco:

- 2023 r. – 27 rodzin, w tym 19 rodzin niepełnych i 2 rodziny wielodzietne;
- 2022 r. – 22 rodziny, w tym 20 rodzin niepełnych i 1 rodzina wielodzietna;
- 2021 r. – 16 rodzin, w tym 12 rodzin niepełnych i 1 rodzina wielodzietna.

Na podstawie przedstawionego przez p.o. Dyrektora Ośrodka wykazu osób korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, Zespół kontrolujący ustalił, że – na dzień kontroli – z pomocy Ośrodka korzystały 24 rodziny, w tym 17 niepełnych, 4 wielodzietne, 1 rodzina tworzyła zarówno rodzinę wielodzietną jak i niepełną.

Wszystkim rodzinom świadczone pracę socjalną, 9 rodzin objętych było wsparciem asystenta rodziny, w 2 rodzinach została również wszczęta procedura niebieskiej karty, natomiast 7 rodzin dodatkowo nadzorował kurator sądowy.

Kontrolujący zbadali akta 5 rodzin korzystających – na dzień kontroli - ze wsparcia Ośrodka w tym zakresie, również objętych wsparciem asystenta rodziny (co stanowi 20,83% dokumentacji rodzin). Były to osoby w przedziale wiekowym od 27 do 44 lat.

Zidentyfikowane przyczyny bezradności rodzin to przede wszystkim:

- samotne rodzicielstwo- rodzina niepełna;
- wielodzietność;
- problemy zdrowotne, niepełnosprawność;
- zaniedbanie obowiązku szkolnego;
- problemy finansowe – bezrobocie;
- niskie kompetencje opiekuńczo - wychowawcze niezaradność rodzicielska;
- środowisko kryminogenne;
- uzależnienia od używek.

Kontrolujący przeanalizowali także zaangażowanie pracowników socjalnych we współpracę z asystentem rodziny w czasie trwania asystentury. Na podstawie udostępnionej dokumentacji ustalili, że współpraca pomiędzy asystentem rodziny

a pracownikiem socjalnym trwa przez cały okres pracy z rodziną i polega na stałej wymianie niezbędnych informacji, wspólnym uczestnictwie w Zespole ds. asysty rodzinnej (cykliczne posiedzenia) czy też wspólnych wizytach w środowisku.

Działania podejmowane w ramach pracy socjalnej były opisywane w rodzinnym wywiadzie środowiskowym, odnotowywano w notatkach służbowych wizyty w terenie. Na podstawie rejestru wizyt w środowisku należy domniemywać, że rodzina przechodząca trudności była na bieżąco monitorowana.

[akta kontroli str. 309-316;604-807; 1165]

Zadanie realizowane bez uchybień

Ad. 4. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.

Zgodnie z art. 48 u.o.p.s. osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Zadania te – zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy – należą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Wymienione potrzeby stanowią minimum egzystencji, a Gmina zobowiązana jest zapewnić je każdej osobie tego pozbawionej. Obligatoryjne formy zapewnienia schronienia i zasady ich udzielania, zostały określone w przepisie art. 48a ust. 1–10 cyt. ustawy. Udzielanie schronienia – w myśl art. 48a cyt. ustawy – następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych, schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz ogrzewalni. W związku z uzupełniającym się charakterem poszczególnych placówek i różnym zakresem świadczonych w nich usług, każda gmina powinna zapewnić możliwość udzielenia schronienia w każdej z form, nie tylko w zakresie wynikającym z rozeznaczonych potrzeb występujących w danym momencie na terenie gminy, ale także, biorąc pod uwagę potencjalne potrzeby, jakie mogą wystąpić, w tym zakresie w przyszłości. Gminy powinny się również wykazać gotowością do udzielania schronienia w tych formach.

Do oceny tego zagadnienia przyjęto:

- akta 2 klientów korzystających z pomocy z powodu bezdomności;
- umowy o świadczenie usług tymczasowego schronienia;
- dane z rejestru Wojewody Lubuskiego miejsc udzielania tymczasowego schronienia;
- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r.;
- dokumenty udostępnione w toku kontroli.

Gmina - w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi - zabezpiecza tymczasowe schronienie w schronisku dla osób bezdomnych, w tym schronisku z usługami opiekuńczymi oraz noclegowni. Zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w placówkach dla osób bezdomnych regulują zapisy Uchwały Rady Miejskiej Małomice.

Gmina jest wpisana do Rejestru Wojewody Lubuskiego miejsc udzielania tymczasowego schronienia pod pozycją 10. W rejestrze odnotowano wpisy dotyczące 4 podmiotów.

W toku czynności kontrolnych Zespół kontrolny ustalił, że – w badanym okresie – Gmina Małomice podpisała 3 umowy na zabezpieczenie schronienia dla swoich mieszkańców:

- ze Stowarzyszeniem Markot w Lutyńce (umowa OA.3202.3.2024.E. KAS z 18.12.2024 r.). Umowa dot. zabezpieczenia miejsc w formie Schroniska dla osób bezdomnych w Lutyńce na okres: 01.01.2025 r. – 31.12.2025 r.
- ze Stowarzyszeniem Pogotowie Społeczne w Poznaniu (umowa OA.3201.4.2024.E. KAS z 18.12.2024 r.). Umowa dot. zabezpieczenia miejsc w formie Schroniska dla osób bezdomnych w Poznaniu na okres: 01.01.2025 r. – 31.12.2025 r.
- ze Stowarzyszeniem Dom Pomocna Dłoń w Błońsku (umowa OA.3202.5.2024.E. KAS z 30.12.2024 r.). Umowa dot. zabezpieczenia miejsc w formie Schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi na okres: 01.01.2025 r. – 31.12.2025 r.

W trakcie czynności kontrolnych, p.o. Dyrektor Ośrodka przedstawiła zespołowi kontrolnemu zawartą nową umowę na zabezpieczenie osób bezdomnych z gminy Małomice:

- z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta – Koło Wrocławskie we Wrocławiu (umowa OA.421.5.2025.E.KAS z 18.07.2025 r.). Umowa dot. zabezpieczenia miejsc w formie Noclegowni dla osób bezdomnych na okres: 18.07.2025 r. – 31.12.2025 r.

Szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi reguluje Uchwała nr 74/XIII/2019 Rady Miejskiej w Małomicach z dnia 21.11.2019 r.

Ośrodek nie jest przygotowany do zapewnienia osobom bezdomnym tymczasowego schronienia we wszystkich, określonych w ustawie o pomocy społecznej, formach:

tj. ogrzewalni. Tym samym, świadczone usługi nie zawsze mogą być dostosowane do występujących potrzeb osób bezdomnych z gminy Małomice.

Ośrodek zapewniał osobom bezdomnym tymczasowe schronienie w placówkach dla osób bezdomnych stosownie do ich potrzeb.

Ośrodek - według danych ujętych w sprawozdaniu MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r., oraz na dzień kontroli - udzielił pomocy z tytułu bezdomności 2 osobom.

Do analizy – pod kątem pełnego rozeznania potrzeb klientów – pobrano dokumenty 2 osób tj. 100% osób bezdomnych, którym udzielono wsparcia. Zespół kontrolny ustalił, że pobierają oni świadczenia z pomocy społecznej w formie zasiłku: okresowego z powodu bezdomności, ubóstwa oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby; celowego na zakup żywności z programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”.

Analiza akt wskazuje, że wszystkie osoby w okresie 2024-2025 r. przebywały w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Klienci zrezygnowali z zapewnianego im wsparcia w formie pobytu ww. placówkach, nie wyrażają zgody na pobyt w placówkach dla osób bezdomnych (stosowne oświadczenia klientów w sprawie). Aktualnie Ośrodek nie posiada informacji o aktualnym miejscu pobytu ww. osób. Z ustnego oświadczenia p.o. Dyrektora Ośrodka wynika, że podjęto starania w celu ustalenia aktualnego miejsca pobytu ww. osób bezdomnych.

Osoby bezdomne – w okresie pobytu w placówkach dla osób bezdomnych - były objęte pracą socjalną. Z analizy rodzinnych wywiadów środowiskowych wynika, że były z nimi prowadzone rozmowy wspierające dot. trudnej sytuacji życiowej oraz pobytu w schronisku

dla osób bezdomnych, udzielano również pomocy w kompletowaniu dokumentacji w celu ustalenia orzeczenia o niepełnosprawności.

W okresie objętym kontrolą, Ośrodek zawierał z osobami bezdomnymi Kontrakty socjalne, oraz opracowywał indywidualne programy wychodzenia z bezdomności.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej – indywidualny program wychodzenia z bezdomności to wsparcie dla osoby bezdomnej polegające na rozwiązywaniu jej problemów życiowych, przede wszystkim problemów rodzinnych, mieszkaniowych i związanych z zatrudnieniem. Natomiast – kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie odejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Ośrodek zawarł z 2 osobami bezdomnymi indywidualne programy wychodzenia z bezdomności. Głównymi celami programów było: złożenie wniosku w Urzędzie Miasta w celu uzyskania mieszkania socjalnego, zachowanie abstynencji alkoholowej, podjęcie terapii odwykowej, informowanie pracownika socjalnego o aktualnej sytuacji życiowej i podjętych działaniach zmierzających do zmiany sytuacji życiowej; zarejestrowanie w PUP. Program realizowany był do czasu uzyskania przez osobę bezdomną stałego miejsca zamieszkania. Ośrodek wykorzystał dodatkowe możliwości pomocy - z 1 osobą w kryzysie bezdomności zawarto Kontrakt socjalny. Cele główne zawartego kontraktu to m.in. złożenie do Urzędu Miasta wniosku o mieszkanie socjalne, złożenie CV w zakładach pracy oraz podjęcie konsultacji z terapeutą oraz psychologiem. Kontrakt został zrealizowany częściowo w terminie. Klient złożył wniosek o lokal socjalny w Urzędzie Miasta w Małomicach. Z oświadczenia p.o. Dyrektora Ośrodka wynika, że zasadnym jest kontynuowanie działań ustalonych w Kontrakcie. Ze względu na brak ustalenia miejsca pobytu klienta, nie ma możliwości kontynuowania pracy socjalnej ww. formie.

[akta kontroli str. 113-141;304-308;586-588;1123-1125]

Zadanie realizowane z uchybieniami. Brak zagwarantowania schronienia we wszystkich, określonych w ustawie o pomocy społecznej formach.

Ad. 5. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób opuszczające placówki penitencjarne.

Zgodnie z art. 7 pkt. 12 ustawy o pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. Zadanie te – zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt. 16a ustawy – należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Do oceny tego zagadnienia przyjęto:

- wybranych akt 5 klientów korzystających z pomocy z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r.;
- dokumenty udostępnione w toku kontroli.

Ośrodek zapewniał wsparcie osobom opuszczającym placówki penitencjarne stosownie do ich potrzeb. Wszystkie osoby objęto pracą socjalną oraz świadczeniami pieniężnymi.

Ośrodek - według danych ujętych w sprawozdaniu MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r. udzielił pomocy z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego 14 osobom.

Do analizy – pod kątem pełnego rozeznania potrzeb klientów – pobrano dokumenty 5 osób tj. 36% osób, którym udzielono wsparcia.

Zespół kontrolny ustalił, że pobierają oni świadczenie z pomocy społecznej w formie zasiłku okresowego z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, zasiłku celowego na zakup żywności oraz w formie posiłku w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”. Wszystkie osoby – po opuszczeniu placówek penitencjarnych miały uregulowaną sytuację mieszkaniową.

Osoby, których akta poddano kontroli miały 26 – 52 lat, prowadziły samodzielne gospodarstwo domowe, utrzymywały kontakt z rodziną.

2 osoby zarejestrowały się w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku; 2 - zostały zobligowane do wykonania prac społecznych; 1 - podjęła zatrudnienie w centrum integracji społecznej.

Z analizy rodzinnych wywiadów środowiskowych wynika, że z wszystkimi osobami opuszczającymi placówki penitencjarne była prowadzona praca socjalna m.in.: wsparcie emocjonalne i informacyjne, motywowanie do korzystania z porad psychologa, umiejętne gospodarowanie budżetem domowym, zarejestrowanie w PUP, podjęcie zatrudnienia oraz uczestnictwa w CIS.

[akta kontroli str. 142-191;329-332;589-590]

Zadanie realizowane bez uchybień.

Ad. 6. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3, 5, 6 ustawy o pomocy społecznej oraz przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123) gmina powinna zapewnić wsparcie i rozwój różnych form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Stosownie do zapisów ustawy o pomocy społecznej gmina powinna organizować i świadczyć specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzić i rozwijać infrastrukturę ośrodków wsparcia dla tej grupy. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, zadaniem jednostki jest rozpoznanie potrzeb klienta i opracowanie indywidualnego planu pomocy (planu pracy socjalnej). Wsparcie udzielane klientowi jest uzależnione od stopnia jego potrzeb, uprawnień, zasobów i możliwości.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- wybranych akt 5 klientów z zaburzeniami psychicznymi pobierających zasiłek stały;
- sprawozdania resortowego MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r.;
- sprawozdania resortowego MRiPS-06 stan na 31.12.2024 r.;
- danych Głównego Urzędu Statystycznego i Narodowego Funduszu Zdrowia za 2024 r.;
- dokumentów udostępnionych w toku kontroli.

Na koniec 2024 r. liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w gminie Małomice wynosiła - 227 osób (dane Lubuskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia). Liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w stosunku

do liczby mieszkańców gminy (5.134 osób – dane Głównego Urzędu Statystycznego na 31.12.2024 r.) stanowiła ok. 4,42% populacji.

Na terenie miasta i gminy Małomice nie funkcjonuje ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – gmina kieruje swoich mieszkańców do Powiatowego Ośrodka Wsparcia w Szprotawie.

Z ustnych wyjaśnień p.o. Dyrektora Ośrodka wynika, że rodziny w których przebywają osoby z zaburzeniami psychicznymi, są informowane o możliwości uczestnictwa w zajęciach w Powiatowym Ośrodku Wsparcia w Szprotawie, a także Warsztatach Terapii Zajęciowej w Szprotawie. Jednostki te zabezpieczają potrzeby mieszkańców powiatu żagańskiego w zakresie opieki nad osobami z zaburzeniami psychicznymi. Powyższe znajduje odzwierciedlenie w rodzinnych wywiadach środowiskowych oraz w ramach prowadzonej pracy socjalnej. Na dzień kontroli, 2 osoby uczestniczyły w zajęciach POW w Szprotawie. Transport na zajęcia zapewnia ośrodek wsparcia.

Gmina Małomice nie realizuje zadania zleconego z zakresu administracji rządowej – organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Z ustnych wyjaśnień p.o. Dyrektora Ośrodka wynika, że nie są świadczone SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi z uwagi na brak zainteresowania mieszkańców tą formą wsparcia. Do Ośrodka – w badanym okresie – nie wpłynął żaden wniosek o przyznanie tej formy pomocy.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi z orzeczeniami o niepełnosprawności w stopniu znacznym i umiarkowanym są objęte pomocą w formie zasiłku stałego. Udzielana pomoc nie w każdym przypadku była dostosowana do sytuacji i potrzeb klienta.

Kontrolujący ustalili, że – na dzień kontroli – spośród 48 klientów pobierających świadczenie pieniężne w formie zasiłku stałego – 17 osób (tj. 35%) posiadało orzeczenia Powiatowych Zespołów do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z kodami chorobowymi 01-U, 02-P. 8 osób posiadało orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym, 9 - w stopniu znacznym. Wszystkie osoby prowadziły samodzielne gospodarstwo domowe. Najmłodsza osoba na dzień kontroli – miała 22 lat, a najstarsza 68 lat.

Zespół kontrolny przeanalizował dokumentację 5 świadczeniobiorców (tj. 29%) korzystających z zasiłków stałych. Z analizy dokumentów wynika, że w badanym okresie poza zasiłkiem stałym, osoby te otrzymały zasiłek celowy na zakup żywności w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” oraz zasiłek celowy na zakup leków i na leczenie. 1 osoba jest została objęta wsparciem w formie usług opiekuńczych. Ponadto 1 osoba pobierała zasiłek pielęgnacyjny, 1 - dodatek mieszkaniowy, 1 osoba – pomoc żywnościową w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”. Wszystkie osoby prowadzą samodzielnie gospodarstwo domowe; 1 mieszka z członkiem rodziny. Wszystkie osoby których akta poddano kontroli mają uregulowaną sytuację mieszkaniową.

Z kontrolowanej dokumentacji (orzeczenia o niepełnosprawności) wynika, że w przypadku 1 osoby występuje konieczność stałej lub długotrwałej opieki w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz korzystania ze wsparcia z systemu

środowiskowego w samodzielnej egzystencji. Natomiast wszyscy mają wskazania do korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych oraz rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki. 1 osoba wymaga uczestnictwa w terapii zajęciowej, 4 - zatrudnienia (praca w warunkach chronionych, w zakładach pracy chronionej).

Wśród badanych, 1 osoba posiadająca znaczny stopień niepełnosprawności - w ocenie Ośrodka (adnotacja w aktach klienta) – w środowisku funkcjonuje prawidłowo. Nie wymaga pomocy osoby drugiej w codziennym funkcjonowaniu. Pozostaje pod stałą opieką lekarską. Sytuacja jest na bieżąco monitorowana przez pracownika socjalnego, który jest również w stałym kontakcie z rodzicem klienta.

Praca socjalna była realizowana z wszystkimi klientami. W wywiadach środowiskowych, w zakładce praca socjalna / inne formy pomocy – pracownik socjalny wskazywał jako plan pracy m.in.: wsparcie emocjonalne i wartościujące, rozmowy wspierające nt. podejmowania leczenia i przyjmowania leków, dbania o zdrowie i higienę, motywowanie do uczestnictwa w zajęciach ŚDS i WTZ, skorzystania z poradnictwa psychologicznego. W ramach prowadzonej pracy socjalnej – z 4 osobami zostały zawarte kontrakty socjalne. Cele główne zawartych kontraktów to: motywowanie do integracji ze środowiskiem (podejmowanie leczenia, przyjmowanie leków, motywowanie do uczestnictwa w zajęciach ŚDS).

W przypadku osób mających wskazania do zatrudnienia (4 osoby), brak informacji dotyczących podejmowania jakichkolwiek działań w sprawie. Tylko w 1 przypadku - w aktach klienta - znajduje się adnotacja o niemożności podjęcia zatrudnienia z powodu choroby.

[akta kontroli str. 192-250;317-322;591-595]

Zadanie realizowane bez uchybień. Zespół sugeruje, by realizowana praca socjalna z klientem była adekwatna do jego rozpoznanych potrzeb.

Ad. 7. Instytucjonalne formy pomocy świadczone osobom zależnym.

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca, w tym domu, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 16, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Ustawodawca uwarunkował, tym samym, skierowanie osoby do domu pomocy społecznej od rozpoznania jej możliwości funkcjonowania we własnym środowisku, z wykorzystaniem innych form wsparcia. Postępowanie w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej należy prowadzić bez zbędnej zwłoki, dla zapewnienia osobom wsparcia właściwego do ich potrzeb i bezpieczeństwa.

W czasie czynności kontrolnych zagadnienie badano również pod kątem zabezpieczenia potrzeb osób kierowanych do DPS przed umieszczeniem w placówce.

Do oceny tego zagadnienia przyjęto:

- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 – stan na 31.12.2024 r.;

- sprawozdanie resortowe MRiPS-06 – stan na 31.12.2024 r.;
- wykaz osób przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2024 – 2025 oraz na dzień kontroli;
- informacje p.o. Dyrektora Ośrodka;
- dokumentację osób przebywających w DPS – analizie poddano dokumentację 4 osób (tj. 36%), które – w badanym okresie – przebywały w domu pomocy społecznej.

Gmina realizuje zadanie obowiązkowe w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy, w tym domu.

Kontrolujący ustalili, że gmina ponosi odpłatność za pobyt swoich mieszkańców w domach pomocy społecznej. W 2024r. wydatkowano na ten cel kwotę 772.626,38 zł, natomiast na 2025 r. zaplanowano 822.500,00 zł.

Zgodnie ze sprawozdaniem resortowym MRiPS-03 – stan na 31.12.2024 r. w domach pomocy społecznej przebywało 14 mieszkańców, za pobyt których częściową odpłatność ponosiła Gmina.

Z przekazanym kontrolującym informacji wynika, że na dzień kontroli - w domach pomocy społecznej przebywało 11 osób, za które gmina podnosiła częściową odpłatność. W 2024 r. do DPS skierowano 1 osobę, w 2025 r. - do dnia kontroli nie skierowano żadnej osoby. Na podstawie analizy rejestru wpływających spraw kontrolujący nie stwierdzili odmów skierowania do placówki.

Ośrodek zapewniał wsparcie osobom przed umieszczeniem w domach pomocy społecznej.

Ocenie poddano zabezpieczenie potrzeb osób kierowanych do domów pomocy społecznej. Na podstawie udostępnionej informacji wynika, że spośród 11 osób przebywających (na dzień kontroli) w DPS – 2 osoby objęte były wsparciem asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami, 1 - wsparciem asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami oraz usługami opiekuńczymi, 4 - usługami opiekuńczymi, 1 osoba przebywała w Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej, 1 - w mieszkaniu wspomaganym, 1 - w Zakładzie Karnym, 1 - w schronisku dla osób bezdomnych. W stosunku do 1 osoby prowadzona była procedura Niebieskiej Karty. Cztery spośród tych osób do domów pomocy społecznej zostały skierowane na podstawie Postanowienia Sądu o umieszczenie w placówce bez ich zgody.

Analizie poddano dokumentację 4 klientów, którzy na dzień kontroli przebywali w DPS. Klienci to osoby w wieku od 63 do 84 lat posiadające orzeczenia o niepełnosprawności w stopniu znacznym (3 osoby), umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (1 osoba). Dwie osoby posiadały świadczenia emerytalne, dwie pobierały zasiłek stały. Przed umieszczeniem w domu pomocy społecznej objęte były dodatkowym wsparciem m.in.: w formie usług opiekuńczych - 4 osoby, przy czym 1 z tych osób również miała wsparcie asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami; opieki wytchnieniowej oraz pomocy żywnościowej z Funduszu Europejskiego - 1 osoba.

Postępowania w sprawie kierowania do domu pomocy społecznej powinno być prowadzone bez zbędnej zwłoki, dla zapewnienia osobom wsparcia właściwego

do ich potrzeb i bezpieczeństwa. Wydanie decyzji o skierowaniu następowało w terminie 1 tygodnia od złożenia wniosku. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie decyzje o umieszczeniu w placówce wydało do 7 dni od wydania decyzji o skierowaniu. W jednym przypadku czas wydania decyzji o umieszczeniu wyniósł 2 miesiące. Z ustnych wyjaśnień p.o. Dyrektora Ośrodka wynika – że czas oczekiwania związany był z brakiem miejsca w domu pomocy społecznej o odpowiednim profilu. Zespół kontrolny ustalił, że osoby zamieszkały w placówce w dniu wydania przedmiotowej decyzji (1 osoba), w ciągu 2 dni (1 osoba), 4 dni (1 osoba), 7 dni (1 osoba) od wydania decyzji o umieszczeniu. Wszystkim decyzjom nadawany był rygor natychmiastowej wykonalności.

Gmina prowadziła postępowania w stosunku do osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności za członka rodziny umieszczonego w domu pomocy społecznej.

Ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca, w domu pomocy społecznej, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 16, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Zgodnie z zapisami Art. 61. ustawy o pomocy społecznej „Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- 1) mieszkaniac domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej - przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniac domu ponosi pełną odpłatność.

Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszą:

- 1) mieszkaniac domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70% tego dochodu;
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi - zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2: Decyzje o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę mieszkańca domu za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej.

Kontrolujący ustalili, na podstawie akt przyjętych do kontroli, że Ośrodek prowadził postępowania w stosunku do osób zobowiązanych do wnoszenia opłaty za pobyt osoby umieszczonej w DPS. Spośród 4 osób - których akta objęto kontrolą - w stosunku do 2 osób wszczęto postępowanie zgodnie z art. 61 ustawy o pomocy społecznej. 2 osoby nie miały osób zobowiązanych do wnoszenia opłaty.

Nie zawarto żadnej umowy w trybie art. 103 ust 2 m.in. z powodu: nieprzekroczenia kryterium dochodowego, naruszenia obowiązku alimentacyjnego i pozbawienia władzy rodzicielskiej.

[akta kontroli str. 21-28;807-833;1028;1031-1033;1071-1074]

Zadanie realizowane bez uchybień.

a) mieszkania wspomagane.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy między innymi prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Mieszkania treningowe/wspomagane są formą pomocy społecznej przygotowującą, przy wsparciu specjalistów, osoby w nich przebywające do prowadzenia niezależnego życia lub wspierającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. Mieszkania, mogą być prowadzone przez:

- 1) każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej;
- 2) organizację pozarządową, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzące działalność w zakresie pomocy społecznej, pieczy zastępczej lub integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – na zasadach określonych w art. 25 ustawy o pomocy społecznej.

Do oceny tego zagadnienia przyjęto:

- dane z rejestru Wojewody Lubuskiego miejsc udzielania tymczasowego schronienia;
- standard mieszkania wspomagane;
- standard świadczonych usług;
- dokumentację regulującą funkcjonowanie mieszkania (umowa, uchwała, regulamin);
- sprawozdanie resortowe MRiPS-06 stan na 31.12.2024 r.;
- dokumenty udostępnione w toku kontroli.

W sprawozdaniu resortowym MRiPS-06 na dzień 31.12.2024 r. Ośrodek wykazał, że prowadzi 1 mieszkanie wspomagane, w którym zamieszkuje 1 osoba.

Przyznanie pomocy w formie mieszkania chronionego realizowane jest w oparciu o zapisy Uchwały Rady Miejskiej w Małomicach nr LXVIII/325/2024. z 30 stycznia 2024 r. w sprawie utworzenia mieszkania wspomagane oraz określenia zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w tych mieszkaniach – ze zmianami.

Mieszkanie prowadzi Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach. W stosownej Uchwale Rady Miejskiej została określona stawka pełnej odpłatności, progi procentowe wysokości miesięcznej odpłatności - w zależności od dochodu. Wysokość miesięcznej opłaty za pobyt jednej osoby stanowi iloczyn stawki miesięcznej za pobyt oraz wysokości odpłatności ustalonej w procentach zgodnie z tabelą odpłatności.

Regulamin mieszkania wspomagane określa m.in. cel i przeznaczenie mieszkania, zasady przyznawania wsparcia, prawa oraz obowiązki mieszkańca, zasady odpłatności za pobyt w mieszkaniu oraz formy sprawowania nadzoru nad mieszkaniem. Zgodnie z Regulaminem mieszkanie przeznaczone jest dla jednej osoby z Gminy Małomice.

Informacja zawarta w Rejestrze Wojewody Lubuskiego mieszkań treningowych i wspomaganych jest zgodna ze stanem faktycznym.

Wojewoda właściwy ze względu na miejsce położenia mieszkania prowadzi rejestr mieszkań treningowych i wspomaganych prowadzonych przez gminę, powiat lub na ich zlecenie w celu usprawnienia udzielania świadczeń z pomocy społecznej oraz upowszechnienia informacji o prowadzonych mieszkaniach treningowych

i wspomaganych. **Do rejestru zgłoszono 1 mieszkanie wspomagane.** Dane w rejestrze są zgodne ze stanem faktycznym. Mieszkanie zarejestrowane jest na 1 osobę - zamieszkuje 1 osoba.

Mieszkanie spełnia standardy w zakresie liczby pomieszczeń oraz powierzchni przypadającej na jedną osobę w pomieszczeniu mieszkalnym.

Mieszkania treningowe i wspomagane powinny spełniać - określone w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych (Dz. U. z 2023 r. poz.2354) minimalne standardy usług i minimalne standardy pomieszczeń, w tym w zakresie odpowiedniej powierzchni użytkowej, warunków mieszkalnych i sanitarnych oraz wyposażenia.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w mieszkaniu treningowym lub wspomagany minimalna powierzchnia przypadająca dla jednej osoby korzystającej z tej formy wsparcia nie może być mniejsza niż 12 m², przy czym liczba osób w mieszkaniu nie może być wyższa niż 6, a w jednym pomieszczeniu mieszkalnym nie może być więcej niż 2 osoby.

Zgodnie z zapisami cytowanego rozporządzenia wskazano termin (przejściowy) dotyczący liczby osób zamieszkujących w mieszkaniu. Do 31 grudnia 2025 r. liczba osób w mieszkaniu nie może być wyższa niż 7.

Mieszkanie o powierzchni 21,25 m², składa się z jednego pokoju, kuchni, łazienki i wc. Wyposażenie zgodne z założeniami określonymi w ww. rozporządzeniu. Mieszkanie - bez barier architektonicznych - zlokalizowane jest na parterze budynku wielokondygnacyjnego.

Spełniony standard usług świadczonych w mieszkaniach wspomaganych. Osoba przebywająca w mieszkaniu wspomagany objęta jest stosownym wsparciem.

W mieszkaniu wspomagany świadczy się usługi bytowe, pracę socjalną oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w codziennym funkcjonowaniu i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania niezależności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości.

Mieszkania są formą pomocy społecznej przygotowującą, przy wsparciu specjalistów, osoby w nich przebywające do prowadzenia niezależnego życia lub wspierające te osoby w codziennym funkcjonowaniu.

Usługi, są świadczone w różnych porach dnia i adekwatnie do występujących potrzeb przez 7 dni w tygodniu, jednak nie krócej niż przez 3 godziny dziennie, w godzinach od 6:00 do 22:00.

Zespół kontrolny ustalił, że wsparcie na rzecz mieszkańca świadczone jest przez pracownika socjalnego z rejonu opiekuńczego. Pracownik socjalny świadczy wsparcie na rzecz mieszkańca w ramach swoich obowiązków służbowych (zgodnie z zakresem czynności) w ramach umowy o pracę, w godzinach pracy Ośrodka.

Z ustnych wyjaśnień p.o. Dyrektora Ośrodka wynika, że w sytuacji wystąpienia takiej konieczności – pracownik socjalni umawia osobę przebywającą w mieszkaniu wspomagany z innymi specjalistami tj. lekarzem, dietetykiem, radcą prawnym. Podejmowane działania są ewidencjonowane w systemie POMOST.

Osoba zamieszkująca w mieszkaniu wspomaganym posiada stosowną decyzję administracyjną. Z mieszkańcem zawarto kontrakt mieszkaniowy.

Wsparcie w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym może być przyznane osobie pełnoletniej, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie bezdomnej, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy (...).

Zgodnie z zapisami art. 53 ust.6 ustawy o pomocy społecznej - mieszkanie wspomagane jest przeznaczone w szczególności dla:

- osoby niepełnosprawnej, w tym osoby niepełnosprawnej fizycznie lub osoby z zaburzeniami psychicznymi;
- osoby w podeszłym wieku lub przewlekle chorej.

Wsparcie przyznawane jest na czas określony. W przypadku osób - kierowanych do mieszkania wspomaganego - które posiadają orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a także w szczególnie uzasadnionych przypadkach w stosunku do innych osób – może zostać przyznane na czas nieokreślony. Podstawą przyznania wsparcia jest decyzja administracyjna, poprzedzona „kontraktem mieszkaniowym”. Kontrakt mieszkaniowy ma formę pisemną i określa m.in. cel pobytu, okres pobytu, rodzaj i zakres świadczonego wsparcia, odpłatność osoby korzystającej ze wsparcia, uprawnienia osoby korzystającej ze wsparcia (...)

W prowadzonym przez Ośrodek mieszkaniu zamieszkuje jedna osoba, skierowana decyzją administracyjną. Z mieszkańcem zawarto kontrakt mieszkaniowy.

Klient ma 60 lat, posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Jest beneficjentem świadczeń z pomocy społecznej (zasitek celowy na opał, pomoc żywnościowa z programu FEPŻ). Korzysta ze wsparcia z uwagi na długotrwałą chorobę. Decyzja administracyjna została wydana na czas określony - do 31 grudnia 2025 r.

Poddany ocenie kontrakt mieszkaniowy jest kompletny i zawiera wskazane przepisami prawa elementy. Do kontraktu dołączono wniosek klienta o pomoc w formie mieszkania wspomaganego, podpisane własnoręcznie oświadczenie o zapoznaniu się z regulaminem mieszkania wspomaganego.

Główny cel zawartego kontraktu to: zapewnienie usługi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu poprzez świadczenia bytowe (usługi opiekuńcze bądź asystent osoby z niepełnosprawnością/inny rodzaj wsparcia), pracę socjalną oraz naukę w obszarze rozwijania lub utrwalania niezależności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną (treningi), w celu umożliwienia prowadzenia godnego życia oraz zapobieganiu przyjscia sytuacji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.

[akta kontroli str. 1029-1030;1044-1070]

Zadanie realizowane bez uchybień.

Ad. 8. Warunki do realizacji zadania.

Realizacja ustawowych zadań możliwa jest wyłącznie wtedy, gdy spełnione są wszystkie warunki. Ustawodawca zapewnił obowiązek zatrudnienia minimalnej liczby wykwalifikowanych pracowników socjalnych (art. 110 ustawy o pomocy społecznej) jako gwarancję odpowiedniej jakości usług i pracy socjalnej z osobą i/lub rodziną. Warunkiem realizacji zadań jest również możliwość zaproponowania klientowi adekwatnej do jego potrzeb oferty (poza wsparciem finansowym), czy możliwość przeprowadzenia z nim osobistej rozmowy, gwarantującej intymność, poszanowanie godności i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa. Sprawną realizację zadań umożliwia również współpraca z innymi lokalnie działającymi podmiotami, tj. instytucjami i organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania na rzecz określonych grup klientów i społeczności lokalnej.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- dokumentacji, która reguluje funkcjonowanie i organizację Ośrodka Pomocy Społecznej w Małomicach;
- akt osobowych p.o. Dyrektora Ośrodka i pracowników socjalnych;
- danych GUS w zakresie liczby mieszkańców gminy – stan na 31.12.2024 r.;
- sprawozdań resortowych MRiPS-03, MRiPS-06 stan na 31.12.2024 r.;
- oraz przeprowadzili oględziny obiektu oraz pomieszczeń ośrodka – korzystając z prawa nadanego w art. 126 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

Działalność Ośrodka regulują stosowne uchwały i zarządzenia Burmistrza Małomic oraz Dyrektora Ośrodka w Małomicach.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach działa na podstawie Uchwały Rady Narodowej Miasta i Gminy w Małomicach z dnia 30 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Małomicach. W Ośrodku obowiązuje Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Małomicach Nr OA.0012.5.2024.E.KAS z dnia 04 listopada 2024 r.

Warunki lokalowe Ośrodka stwarzają możliwości pełnej realizacji zadań oraz obsługi klienta.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach funkcjonuje w dwukondygnacyjnym budynku przy ul. Jana Pawła II 34, w Małomicach. Zajmuje pomieszczenia na pierwszym i drugim piętrze. Do budynku przynależy winda, która obsługuje dostęp tylko do pierwszego piętra. Zespół kontrolny stwierdził bariery w dostępności do pomieszczeń usytuowanych na drugim piętrze. Nie wpływają one na jakość realizowanych zadań. Przyjęcia interesantów odbywają się w pomieszczeniach pracowników socjalnych na 1 piętrze. Do budynku przynależy parking dla klientów Ośrodka, w tym 2 miejsca dla osób z niepełnosprawnościami. W budynku - na parterze - funkcjonuje ośrodek zdrowia.

Warunki lokalowe Ośrodka są dobre. Ośrodek dysponuje łącznie 7 pomieszczeniami biurowymi, w tym 1 pokój przeznaczony dla Dyrektora Ośrodka oraz 2 pokoje dla pracowników socjalnych. Pokoje pracowników socjalnych znajdują się na pierwszym piętrze (zapewniony dostęp schodami oraz windą).

Ośrodek czynny jest w dni robocze w godzinach 7.00 – 15.00. Pracownicy socjalni przyjmują interesantów codziennie w godzinach 7.00 – 10.00 oraz 14.30 – 15.00.

Ośrodek posiada wyodrębnione 3 rejony opiekuńcze.

W Ośrodku prowadzona jest Książka korespondencji przychodzącej gdzie ewidencjonowana jest wszelka korespondencja tj. wnioski, pisma - które następnie są dekretowane do poszczególnych pracowników. W przypadku interwencji telefonicznych lub wizyt osobistych – pracownicy tworzą stosowne adnotację urzędowe lub rejestrują informację w programie POMOST.

Decyzje administracyjne są odbierane osobiście w siedzibie Ośrodka lub przekazywane drogą pocztową – za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Wszyscy pracownicy Ośrodka mają możliwość korzystania z porad radcy prawnego zatrudnionego w Urzędzie Miasta w Małomicach (5 dni w tygodniu w godz. 7.30 – 15.00 w formie telefonicznej oraz e-mail). Ponadto radca prawny pełni dyżur w siedzibie Ośrodka w każdą środę w godz. 9.00 – 11.00.

Klienci Ośrodka mają możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej w Starostwie Powiatowym w Żaganiu (codziennie) oraz w Szprotawie w punkcie ww. starostwa powiatowego po uprzedniej rejestracji telefonicznej. Ponadto klienci mają możliwość skorzystania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w Zielonej Górze prowadzonego przez Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Obywatelskiej CIVIS-SUM (codziennie), oraz w Łowej, prowadzonego przez organizację pozarządową Honeste Vivere w Warszawie. Ww. pomoc udzielana jest po wcześniejszym zgłoszeniu telefonicznym lub poprzez stronę internetową powiatu żagańskiego – w zakładce nieodpłatna pomoc prawna. Informacja jest również dostępna na stronie internetowej OPS Małomice.

Na dzień kontroli Ośrodek spełniał określone zapisami ustawy o pomocy społecznej wskaźniki zatrudnienia pracowników socjalnych.

Realizację zadań gwarantuje zatrudnienie pracowników socjalnych w wymaganym ustawowo wymiarze posiadających odpowiednie przygotowanie do wykonywania zawodu, stale podnoszących kwalifikacje. Stan zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ustawy o pomocy społecznej, który w ust. 11 stanowi, że: ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2.000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ponadto ust. 12 wskazuje, że ośrodek pomocy społecznej musi zatrudniać w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Na dzień kontroli Ośrodek zatrudniał 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy. Każdy z pracowników socjalnych świadczy pracę socjalną i przeprowadza rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki. Średnio na jednego pracownika socjalnego przypadało 1.711 mieszkańców (liczba mieszkańców ogółem – 5.134 – stan

na 31.12.2024 r. dane GUS) oraz 36 środowisk objętych pracą socjalną (łącznie 108 rodzin objętych pracą socjalną wg sprawozdania MRiPS-03 stan na 31.12.2024 r.).

Osoba zatrudniona na stanowisku p.o. Dyrektora Ośrodka nie posiada pełnych określonych w ustawie o pomocy społecznej kwalifikacji.

Kwalifikacje osoby kierującej ośrodkiem pomocy społecznej określa art. 122 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym „osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej”.

W ramach czynności kontrolnych ustalono, że p.o. Dyrektora Ośrodka nie posiada ukończonego szkolenia specjalizacyjnego z zakresu organizacji pomocy społecznej. Posiada natomiast wymagany 3-letni staż w pomocy społecznej. Zatrudniona w Ośrodku od 01.04.2016 r. na stanowisku inspektora w sekcji świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego (z zakresu czynności wynika również, że pracownik realizował również sprawy kadrowo - płacowe Ośrodka). Od 22.07.2021 r. zastępowała Dyrektora OPS Małomice (na podstawie stosownego pełnomocnictwa) oraz miała upoważnienia do podejmowania wszelkich czynności w zakresie bieżącego kierowania pracą Ośrodka m.in. w obszarze ustawy o pomocy społecznej. Od 01.11.2024 r. zatrudniona na stanowisku p.o. Dyrektora Ośrodka.

Pracownicy socjalni posiadają kwalifikacje określone w ustawie o pomocy społecznej.

Wymogi kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 i art. 156 ustawy o pomocy społecznej. Z akt osobowych pracowników socjalnych wynika, że wszyscy posiadają kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku.

Pracownicy socjalni – zgodnie z przepisami – otrzymują dodatek do wynagrodzenia za pracę w środowisku.

Zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia. W toku kontroli ustalono, że pracownicy socjalni świadczący – na dzień kontroli – pracę w środowisku otrzymują w/w dodatek w jego pełnej wysokości.

Wszyscy – zatrudnieni w Ośrodku – pracownicy socjalni świadczący pracę podnosili kwalifikacje zawodowe. Uczestniczyli w szkoleniach merytorycznych.

Zgodnie z art. 119 ust. 2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej, pracownik socjalny obowiązany jest podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie. Z analizy akt osobowych wynika, że w badanym okresie wszyscy pracownicy socjalni uczestniczyli w szkoleniach merytorycznych m.in. w obszarze ustawy o pomocy społecznej, pomocy i integracji społecznej, bezpieczeństwa pracownika socjalnego, przeciwdziałania przemocy domowej oraz wspierania pieczy zastępczej. p.o. Dyrektor Ośrodka – w okresie objętym kontrolą – również uczestniczyła ww. szkoleniach merytorycznych.

[akta kontroli str. 251-272;273-302;333-344;345-391]

Zadanie realizowane z uchybieniami. Osoba zatrudniona na stanowisku p.o. Dyrektora Ośrodka nie posiada pełnych wymaganych kwalifikacji do kierowania jednostką.

Wnioski:

1. Osobom korzystającym z zasiłku stałego Ośrodek udzielał pomocy adekwatnie do rozpoznanych potrzeb.
2. Ośrodek realizuje obowiązkowe zadanie własne w postaci przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych.
3. 35,29 % beneficjentów zasiłków okresowych wypłacanych z tytułu bezrobocia jest długoletnim klientem pomocy społecznej.
4. Ośrodek nie wykorzystywał w pełni dostępnych metod pracy socjalnej, w formie kontraktów socjalnych - zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny poprzez aktywizację zawodową.
5. Ośrodek realizuje obowiązkowe zadanie własne w postaci przyznawania i wypłacania zasiłków celowych.
6. W aktach jednego beneficjenta zasiłku celowego występowała niespójność w informacjach zawartych w wywiadzie środowiskowym.
7. Ośrodek realizuje wsparcie w formie usług opiekuńczych. Zakres usług opiekuńczych był dostosowany do indywidualnej potrzeby klienta.
8. Ośrodek realizuje wsparcie względem rodzin doświadczających bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.
9. Nie w każdym przypadku realizowana praca socjalna z klientem była adekwatna do jego rozpoznanych potrzeb tj. mającym wskazania do zatrudnienia.
10. Ośrodek nie jest przygotowany do zapewnienia osobom bezdomnym tymczasowego schronienia we wszystkich, określonych w ustawie o pomocy społecznej formach.
11. Ośrodek zapewniał wsparcie osobom opuszczającym placówki penitencjarne stosownie do ich potrzeb.
12. Na terenie gminy Małomice nie funkcjonuje środowiskowy dom samopomocy. W przypadku potrzeby – gmina kieruje osoby zainteresowane do Powiatowego Ośrodka Wsparcia w Szprotawie.
13. Gmina nie realizuje zadania zleconego z zakresu administracji rządowej – organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Brak wniosków o tę formę pomocy.
14. Gmina realizuje zadanie w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy, w tym domu.
15. Gmina prowadziła postępowania w stosunku do osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności za członka rodziny umieszczonego w domu pomocy społecznej.
16. Ośrodek – stosownie do sytuacji – zapewnia wsparcie osobom przed umieszczeniem w domu pomocy społecznej.
17. Ośrodek prowadzi mieszkanie wspomagane – mieszkanie stanowi zasób lokalowy gminy. Mieszkanie spełnia standardy w zakresie liczby pomieszczeń, powierzchni dla osoby w nim zamieszkującej.

18. Kontrakt mieszkaniowy jest kompletny, zawiera wszystkie wskazane przepisami prawa elementy. Mieszkaniec został skierowany do mieszkania wspomaganego stosowną decyzją oraz objęty adekwatnym wsparciem.
19. Działalność Ośrodka regulują stosowne uchwały i zarządzenia Burmistrza Małomic oraz Dyrektora Ośrodka w Małomicach.
20. Warunki lokalowe Ośrodka są dobre. Stwarzają możliwości pełnej realizacji zadań. Nie występują bariery architektoniczne.
21. Ośrodek spełnia wymagany wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych.
22. Osoba zatrudniona na stanowisku p.o. Dyrektora Ośrodka nie posiada pełnych wymaganych na zajmowanym stanowisku kwalifikacji zawodowych. Posiada natomiast wymagany staż pracy.
23. Pracownicy socjalni Ośrodka oraz p.o. Dyrektora Ośrodka w badanym okresie podnosili kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach merytorycznych.

Wnioski wymienione w punktach 10, 22 stanowią uchybienia.

Wnioski ujęte w punkcie 4, 6, 9 stanowią sugestię Zespołu Kontrolującego.

Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialny jest p.o. Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Małomicach.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzonej kontroli dokonano wpisu do książki kontroli znajdującej się w Ośrodku Pomocy Społecznej w Małomicach, pod pozycją nr 19.

POUCZENIE

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 5 sierpnia 2025 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto dyrektorowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano p.o. Dyrektorowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Małomicach, drugi

Burmistrzowi Małomic, trzeci pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wielkopolskim.

Kontrolujący:

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Krzysztof Frisoli

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Teresa Ozimek

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Małgorzata Rodak

p.o. Dyrektora Ośrodka:

Z upoważnienia Burmistrza
p.o. Dyrektora
Ośrodka Pomocy Społecznej w Małomicach
Ewa Kasa

Gorzów Wielkopolski, dnia 17.09.2025 r.

Małomice, dnia 24.09.2025 r.